

Tiesības un pienākumi

Publicēts: 01.06.2020.

Atjaunināts: 24.05.2022.

Bezdarbniekam ir tiesības:

piedalīties individuālajā darba meklēšanas plānā paredzētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos, ņemot vērā profilēšanas rezultātus, kā arī saņemt citus Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) pakalpojumus;

saņemt bezdarba apdrošināšanas pakalpojumus saskaņā ar likumu "[Par apdrošināšanu bezdarba gadījumam](#)";

saņemt stipendiju profesionālās apmācības, pārkvalifikācijas un kvalifikācijas paaugstināšanas laikā un neformālās izglītības ieguves laikā;

saņemt informāciju par brīvajām darbavietām un ar tām saistītajām kvalifikācijas un citām prasībām;

saņemt karjeras konsultācijas;

iegūt darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusu divreiz 12 mēnešu periodā uz laiku, kas kopā nepārsniedz 60 dienas vai divus mēnešus. Par pirmā 12 mēnešu perioda sākuma dienu tiek uzskatīta statusa iegūšanas diena.

Bezdarbniekam ir pienākums:

patstāvīgi un ar NVA palīdzību aktīvi meklēt darbu un pēc bezdarbnieka statusa iegūšanas nekavējoties sniegt priekšlikumus NVA individuālā darba meklēšanas plāna izstrādei;

individuālajā darba meklēšanas plānā noteiktajā dienā ierasties NVA un uzrādīt normatīvajos aktos noteiktos dokumentus;

ierasties NVA triju darba dienu laikā no izsaukuma saņemšanas dienas;

piedalīties individuālajā darba meklēšanas plānā paredzētajos pasākumos, tai skaitā pildīt darba meklējumu dienasgrāmatu

 [Darba meklējumu dienasgrāmata](#)

ziņot NVA:

- vienas darba dienas laikā, ja persona vairs neatbilst Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likumā noteiktajiem bezdarbnieka statusa iegūšanas kritērijiem:
 - uzsākusi strādāt (kļuvusi par darba ņēmēju vai pašnodarbināto saskaņā ar likumu „Par valsts sociālo apdrošināšanu”);
 - kļuvusi par darbnespējīgu – ir noteikts 100 procentu darbbspēju zaudējums;
 - sasniegusi vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju vai tā ir piešķirta priekšlaicīgi;
 - uzsākusi vai atsākusi izglītības iegūšanu pamatizglītības vai vidējās izglītības programmā klātienē;
 - uzsākusi vai atjaunojusi komercdarbību saskaņā ar normatīvajiem aktiem;
 - nonākusi ieslodzījuma vietā, izņemot brīvības atņemšanas soda izciešanu atklātā cietumā, vai saņem pilnībā vai daļēji no valsts vai pašvaldības budžeta finansētus ilgstošas sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumus;
- vienas darba dienas laikā:

- ja ir iegūts darba ņēmēja statuss uz laiku līdz 60 dienām saskaņā ar likumu ["Par valsts sociālo apdrošināšanu"](#). Par darba ņēmēja statusa iegūšanu persona paziņo NVA uzrādot darba līgumu;
- ja ir iegūts pašnodarbinātas personas statuss uz laiku līdz diviem mēnešiem. Par periodu, kurā persona plāno veikt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas pilnā apmērā kā pašnodarbinātais, persona paziņo NVA iesnieguma veidā;
- triju nedēļu laikā no pārejošas darbnespējas sākuma – par pārejošas darbnespējas laiku, ja tas ir bijis ilgāks par desmit dienām.

Aktīva darba meklēšana [Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma](#) izpratnē ir personas mērķtiecīgas darbības nolūkā atrast algotu darbu — piedalīšanās konkursos uz vakantajām darba vietām, kā arī citas darbības, kuru mērķis ir atrast darbu.

NVA sadarbībā ar bezdarbnieku nosaka un piedāvā viņam piemērotu darbu:

Darba meklēšanas atbalsts

Neierašanās Nodarbinātības valsts aģentūrā tiek uzskatīta par attaisnotu, ja:

bezdarbniekam iestājusies pārejoša darbnespēja;

bezdarbnieks kopj slimu bērnu;

pamatojoties uz izsaukumu, bezdarbnieks ierodas izziņas iestādē, prokuratūrā, tiesā vai piedalās tiesas sēdē kā piesēdētājs;

iemesls ir pirmās pakāpes radnieka vai laulātā nāve un ja NVA apmeklējuma diena noteikta agrāk par septīto dienu pēc šāda radnieka vai laulātā nāves dienas;

ierašanās nav iespējama sakarā ar dalību aktīvajos nodarbinātības pasākumos vai citu individuālajā darba meklēšanas plānā paredzēto pasākumu īstenošanu;

ir citi objektīvi apstākļi, kas nav atkarīgi no bezdarbnieka gribas.

Bezdarbniekam jāierodas NVA pirmajā darba dienā pēc minēto attaisnojošo iemeslu izbeigšanās, uzrādot attaisnojošo iemeslu apstiprinošu dokumentu.

darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa iegūšana uz nenoteiktu laiku, izņemot šā statusa iegūšanu divreiz 12 mēnešu periodā uz laiku, kas kopā nepārsniedz 60 dienas, ja par to paziņots Nodarbinātības valsts aģentūrai, kā arī izņemot iesaistīšanos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;

vecuma, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju, sasniegšana vai valsts vecuma pensijas piešķiršana (tai skaitā priekšlaicīgi);

nonākšana ieslodzījuma vietā vai ilgstošās sociālās aprūpes vai sociālās rehabilitācijas institūcijā, kurā pakalpojumus pilnībā vai daļēji finansē no valsts vai pašvaldības budžeta;

uzņemšana pamatizglītības vai vidējās izglītības programmā klātienē;

atteikšanās no piemērota darba piedāvājuma divas reizes;

bezdarbnieka pienākumu nepildīšana bez attaisnojoša iemesla;

nepatiesu ziņu sniegšana bezdarbnieka statusa iegūšanai un saglabāšanai;

pārcelšanās uz pastāvīgu dzīvi ārpus Eiropas Savienības, ja Latvijai saistošos starptautiskajos līgumos nav noteikts citādi;

100 procentu darbspēju zaudējums;

atjaunošana darbā ar tiesas spriedumu vai tiesas apstiprinātu izlīgumu ar darba devēju;

bezdarbnieka nāve;

atteikšanās no bezdarbnieka statusa, iesniedzot attiecīgu paziņojumu NVA;

personas neatbilstība Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma [2.pantā](#) otrajā daļā minētajiem kritērijiem;

gadījums, kad ir pagājuši trīs mēneši, kopš persona, kura ir Eiropas Savienības zilās kartes turētāja, ir zaudējusi darba ņēmēja statusu;

gadījums, kad persona, kura ir Eiropas Savienības zilās kartes turētāja, darba ņēmēja statusu zaudējusi vairāk nekā vienu reizi.

Personai, kurai bezdarbnieka statusa zaudēšanas pamats ir bijis:

atteikšanās no piemērota darba piedāvājuma divas reizes;

bezdarbnieka pienākumu nepildīšana bez attaisnojoša iemesla;

nepatiesu ziņu sniegšana bezdarbnieka statusa iegūšanai un saglabāšanai;

atteikšanās no bezdarbnieka statusa, iesniedzot attiecīgu paziņojumu NVA,

ir tiesības bezdarbnieka statusu iegūt no jauna ne agrāk kā pēc trim mēnešiem no dienas, kad tika pieņemts lēmums par bezdarbnieka statusa zaudēšanu.

Atgādinājums bezdarbnieka statusa saņēmējam

Bezdarbniekam savlaicīgi jāziņo NVA par apstākļiem, kas ietekmē personas tiesības atrasties bezdarbnieka statusā.

Bezdarbniekam savlaicīgi jāziņo NVA par darba ņēmēja vai pašnodarbinātā statusa iegūšanu.

Bezdarbniekam pirms izbraukšanas no Latvijas uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, Eiropas Ekonomikas zonas valsti vai Šveices Konfederāciju darba meklēšanas nolūkā ir jāierodas NVA, lai nekavējoties sniegtu priekšlikumus individuālā darba meklēšanas plāna izstrādei un aktualizēšanai.

Gadījumā, ja bezdarbnieks nevar ierasties NVA individuālā darba meklēšanas plānā norādītajā datumā, jāsaņemas atbildīgo darbinieku un jāvienojas par NVA apmeklēšanu pirms individuālā darba meklēšanas plānā norādītā datuma.

<https://www.nva.gov.lv/lv/tiesibas-un-pienakumi>